

ภาคผนวก ข

กฎกระทรวง

ฉบับที่ 16 (พ.ศ. 2537)

ออกตามความในพระราชบัญญัติจราจรทางบก

พ.ศ. 2522

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 การทดสอบผู้ขับขี่ว่าเมาสุราหรือไม่ ให้ตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่โดยใช้วิธีการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

(1) ตรวจวัดลมหายใจด้วยเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจหรือทดสอบ ให้ใช้เครื่องตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในเลือด โดยวิธีเป่าลมหายใจ (BREATH ANALYZER TEST) และอ่านค่าของแอลกอฮอล์ในเลือดเป็นมิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ วิธีการตรวจหรือทดสอบ ให้ปฏิบัติตามวิธีการตรวจสอบของเครื่องตรวจแต่ละชนิด

(2) ตรวจวัดจากปัสสาวะ

(3) ตรวจวัดจากเลือด

การตรวจวัดตาม (2) หรือ (3) ให้ใช้ในกรณีที่ไม่สามารถทดสอบตาม (1) ได้เท่านั้น

ข้อ 2 กรณีที่ต้องทดสอบโดยวิธีตรวจวัดจากเลือดตามข้อ 1 (3) ให้ส่งตัวผู้ขับขี่ไปยังโรงพยาบาลที่ใกล้ที่สุด และทำการเจาะเลือดภายใต้การกำกับดูแลของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม

ข้อ 3 ถ้ามีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเมาสุรา

(1) กรณีตรวจวัดจากเลือด เกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์

(2) กรณีตรวจวัดจากลมหายใจหรือปัสสาวะ ให้เทียบปริมาณแอลกอฮอล์โดยใช้ปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเป็นเกณฑ์มาตรฐานดังนี้

(ก) กรณีตรวจวัดจากลมหายใจ ให้ใช้ค่าสัมประสิทธิ์ในการแปลงค่าเท่ากับ 2,000

(ข) กรณีตรวจวัดจากปัสสาวะ ให้ใช้ค่าสัมประสิทธิ์ในการแปลงค่าเท่ากับ

เศษ 1 ส่วน 1.3

ให้ใช้ ณ วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2537

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากมาตรา 142 แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535 กำหนดให้การทดสอบผู้ขับขี่ว่าเมาสุราหรือไม่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

[รก.2537/54ก/56/8 ธันวาคม 2537]

เรื่องเสร็จที่ 977/2547

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การทดสอบการเมาสุราของผู้ขับขี่โดยวิธีการตรวจวัดจากเลือด

ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน กรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท 0601/10226 ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน 2546 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามที่ได้มีประกาศใช้กฎกระทรวง ฉบับที่ 16 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 กำหนดให้มีการทดสอบผู้ขับขี่ว่าเมาสุราหรือไม่ โดยข้อ 1 (3) ของกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว กำหนดให้ตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์โดยวิธีตรวจวัดจากเลือด ซึ่งมาตรา 142 วรรคสอง และวรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจราจรทางบก(ฉบับที่ 6)พ.ศ. 2542 บัญญัติว่า “ในกรณีที่เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าผู้ขับขี่ฝ่าฝืนมาตรา 43(1)หรือ(2) ให้เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ สั่งให้มีการทดสอบผู้ขับขี่ดังกล่าวว่าหย่อนความสามารถในอันที่จะขับหรือเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่นหรือไม่” และ “การทดสอบตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดใน

กฎกระทรวง”นั้น

ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีการทดสอบโดยวิธีตรวจวัดจากเลือดตามข้อกำหนดที่กำหนดไว้ดังกล่าวข้างต้นนั้น มีความเห็นได้แย้งจากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายว่าไม่สามารถถือปฏิบัติได้ โดยเห็นว่าเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามมาตรา 29 และกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายตามมาตรา 31 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จึงกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งบทบัญญัติแห่งกฎหมายในความหมายของรัฐธรรมนูญนั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยไว้ว่าต้องเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยองค์กรนิติบัญญัติเท่านั้น (คำวินิจฉัยที่ 4/2542) ส่วนกฎหมายที่ไม่ได้ออกโดยองค์กรนิติบัญญัติ เช่น พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ไม่ใช่กฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ จึงไม่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญมาตรา 264 ดังนั้น จึงมีปัญหาว่า กฎกระทรวง ฉบับที่ 16 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 จะกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของชีวิตและร่างกายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 31 หรือไม่ พร้อมทั้งขอทราบแนวทางปฏิบัติว่าจะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้การทดสอบผู้ขับขี่ว่าเมาสุราหรือไม่ โดยวิธีตรวจวัดจากเลือดสามารถปฏิบัติได้

ส่งพร้อมหนังสือที่ นร 0901/2038 ลงวันที่ 8 ธันวาคม 2547 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อย่างไรก็ตาม โดยที่ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนไม่ใช่หน่วยงานระดับกรม จึงไม่อาจหารือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ และต่อมากรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท 0619/4974 ลงวันที่ 13 กรกฎาคม 2547 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อขอหารือว่า กฎกระทรวง ฉบับที่ 16 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีทดสอบว่าเมาสุราหรือไม่ โดยข้อ 1(3)ของกฎกระทรวงฉบับดังกล่าวกำหนดให้ “ตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ โดยวิธีตรวจวัดจากเลือด” เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล และกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 29 และมาตรา 31 หรือไม่ หากเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ จะมีวิธีการอย่างไรที่จะสามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการทดสอบดังกล่าวได้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 10) ได้พิจารณาข้อหารือของศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทน

กระทรวงมหาดไทย(กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) กระทรวงคมนาคม (กรมการขนส่งทางบก) กระทรวงสาธารณสุข(สำนักงานปลัดกระทรวง) สำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง หลักเกณฑ์และวิธีการตามข้อ 1(3)ของกฎกระทรวง ฉบับที่16(พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 เพื่อทดสอบการเมาสุราของผู้ขับขี่โดยวิธีการตรวจวัดจากเลือด เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลรวมทั้งกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายตามมาตรา 29 และมาตรา 31 ของรัฐธรรมนูญหรือไม่นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะที่ 10) เห็นว่า มาตรา 142 แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบกพ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจราจรทางบก(ฉบับที่ 6)พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการทดสอบผู้ขับขี่ซึ่งฝ่าฝืนมาตรา 43(1)หรือ(2)ว่าในกรณีที่เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้มีการทดสอบผู้ขับขี่ดังกล่าวว่าหย่นความสามารถในอันที่จะขับหรือเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่นหรือไม่โดยบัญญัติให้การทดสอบเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงและได้มีการออกกฎกระทรวง ฉบับที่ 16 (พ.ศ. 2537)ออกตามความในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวโดยในข้อ1 ของกฎกระทรวงฯกำหนดว่า การทดสอบผู้ขับขี่ว่าเมาสุราหรือไม่ ให้ตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่โดยใช้วิธีการตามลำดับ คือ ตรวจวัดลมหายใจ ตรวจวัดจากปัสสาวะ และตรวจวัดจากเลือด ในกรณีที่ไม่สามารถทดสอบโดยวิธีตรวจวัดลมหายใจได้จึงให้ใช้วิธีการตรวจวัดจากปัสสาวะและตรวจวัดจากเลือด และข้อ 2 ของกฎกระทรวงดังกล่าวกำหนดว่า กรณีที่ต้องทดสอบโดยวิธีตรวจวัดจากเลือด ให้ส่งตัวผู้ขับขี่ไปยังโรงพยาบาลที่ใกล้ที่สุด และทำการเจาะเลือดภายใต้การกำกับดูแลของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของกฎกระทรวงฉบับที่16 (พ.ศ. 2537)ฯข้อ1(3)และข้อ2 ที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า การทดสอบโดยวิธีการตรวจวัดจากเลือดตามกฎกระทรวงนี้มี 2 ขั้นตอน คือ การเจาะเลือดและการตรวจเลือด ทั้งนี้ การเจาะเลือดนั้นเป็นวิธีการเพื่อให้ได้เลือดมาส่วนการตรวจเลือดเป็นการนำเลือดไปตรวจวิเคราะห์ในห้องทดลองเพื่อให้ทราบระดับแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่ และแม้ว่ากฎหมายจะกำหนดให้การดำเนินการต้องกระทำภายใต้การกำกับดูแลของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมก็ตาม แต่การกระทำดังกล่าวต้องกระทำต่อร่างกายของบุคคลซึ่งกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคลตามที่มาตรา31ของรัฐธรรมนูญให้การรับรองไว้ และในหลักทั่วไปของการประกอบวิชาชีพเวชกรรม การกระทำต่อร่างกายของผู้ป่วยต้องได้รับความยินยอมจากผู้ป่วย เว้นแต่เพื่อประโยชน์ในการช่วยชีวิตของผู้ป่วยในกรณีฉุกเฉิน

ดังนั้น การเจาะเลือดที่กระทำต่อร่างกายของผู้ขับขี่ก็ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ขับขี่ด้วย

ฉะนั้น บทบัญญัติที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพในกฎกระทรวงจึงต้องบัญญัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ในกฎหมายแม่บท กรณีตามข้อหาข้อนี้ มาตรา 142 วรรคสอง บัญญัติให้เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้มีการทดสอบผู้ขับขี่ว่าหย่อนความสามารถในอันที่จะขับหรือเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่นหรือไม่ โดยมีได้กล่าวถึงการเจาะเลือดไว้ ดังนั้น บทบัญญัติข้อ 1(3)และข้อ 2 ของกฎกระทรวง ฉบับที่ 16 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ที่กำหนดให้ การทดสอบผู้ขับขี่ว่าเมาสุราหรือไม่ ให้ตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ของผู้ขับขี่โดยวิธีการตรวจวัดจากเลือด และให้ทำการเจาะเลือดภายใต้การกำกับดูแลของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมนั้น หากผู้ถูกเจาะเลือดไม่ยินยอมแม้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ก็เป็นการเกินอำนาจที่บัญญัติไว้ในมาตรา 142 แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 รวมทั้งเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลและกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายตามมาตรา 29 และมาตรา 31 ของรัฐธรรมนูญ

ประเด็นที่สอง คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะที่ 10) เห็นว่า เมื่อได้มีความเห็นในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า การทดสอบผู้ขับขี่ว่าเมาสุราหรือไม่ให้ตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด โดยวิธีการตรวจวัดจากเลือดเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลและกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายตามมาตรา 29 และมาตรา 31 ของรัฐธรรมนูญ จึงควรให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบกดำเนินการปรับปรุงแก้ไขมาตรา 142 แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ในส่วนที่เกี่ยวกับการทดสอบผู้ขับขี่โดยกำหนดให้มีการเจาะเลือดไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งต้องอ้างมาตรา 142 แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่จะออกใหม่ด้วย เพื่อให้กฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา 142 มีผลใช้บังคับอย่างถูกต้อง

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม 2547